

Liikenne- ja viestintäministeriö

21.05.2016
KSL/125/03.07.07/2016

Viite: Lausuntopyyntö LVM/2096/03/2015, 18.4.2016

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LIIKENNEKAAREKSI

Esityksellä liikennekaareksi halutaan toteuttaa hallitusohjelman kärkihankkeita digitaalisen kasvuympäristön rakentamiseksi sekä säädösten sujuvoittamiseksi. Tavoitteena on luoda edellytykset uuden teknologian, digitalisaation ja uusien liiketoimintamallien käyttöönotolle liikennesektorilla. Edelleen tavoitellaan entistä paremmin käyttäjien tarpeisiin vastaavia liikennepalveluita ja uuden liiketoiminnan mahdollisuuksia.

Liikennekaari yhdistäisi ja uudistaisi henkilö- ja tavaraliikennettä koskevat säännökset. Liikennekaarella ehdotetaan avattavaksi liikkumispalveluja koskevat olennaiset tiedot ja säädettäväksi lippu- ja maksujärjestelmien yhteen toimivuudesta. Näin liikenteen palvelut olisivat mahdollisimman hyvin kaikkien tavoitettavissa ja myös tarkoituksenmukaisella tavalla yhdistävissä.

Esityksellä pyritään vähentämään liikennemarkkinoiden sääntelyä ja julkista ohjausta. Samalla edistettäisiin liikennepalveluiden syntymistä asiakaslähtöisesti, markkinaehtoisesti ja terveen kilpailun pohjalta. Liikennepalvelujen ostot ja muu julkinen tuki liikennejärjestelmälle ovat valtion- ja kuntataloudessa merkittävä menoerä. Kun palveluja voitaisiin tarjota, yhdistellä ja käyttää monipuolisemmin ja tehokkaammin, voitaisiin saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä. Esitys tukee hallitusohjelman tavoitteita kuntien kustannusten karsimisesta sekä kilpailukyvyyn vahvistamisesta elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla.

Keski-Suomen liitto pitää esityksen liikenteen sääntelyyn ja liikkumispalveluiden kehittämiseen sekä yritystoimintaan ja terveeseen kilpailuun liittyviä tavoitteita perusteltuina ja kannatettavina. Liikennekaari on kuitenkin hankkeena huomattavan laaja, ja jo sen ensimmäinen nyt lausunnolla oleva lähinnä maantieliikennettä koskeva vaihe vaikuttaa lähes 20. lakiin. Hankkeen kokoon nähden esityksen valmistelu-aika on ollut huomattavan lyhyt ja vuorovaikutus painottunut lausuntovaiheeseen. Maassa on samanaikaisesti valmistelussa myös laaja aluehallinnon uudistaminen, joka tulee vaikuttamaan aluetason liikennehallinnon organisointiin ja monien viranomaistehtävien sisältöihin ja käytäntöihin. Kun uudistuksen liikennesektoriin kohdistuvia vaikutuksia ei vielä täysin tiedetä, on mahdollista, että liikennekaari-hankkeen nopeasta etenemisestä johtuen erilaisia lainsäädännöllisiä muutoksia joudutaan tekemään vielä jälkikäteen.

Esityksen suurimmat käytännön muutokset kohdistuvat taksiliikenteeseen, missä on tarkoitus luopua kiintiö-, asemapaikka- ja enimmäishintasääntelystä. Autokohtainen taksilupa muutettaisiin toimijakohtaiseksi ja luvan saantiedellytyksiä kevennettäisiin. On oletettavaa, että muutokset lisäisivät taksipalvelujen tarjontaa ja kilpailua etenkin suurimmilla kaupunkiseuduilla, jolloin asiakkaat todennäköisesti hyötyisivät uudistuksista. Harvaan asutuilla maa-

seutualueilla taksipalveluiden saatavuus sen sijaan saattaisi heikentyä ja palvelut kallistua. Vaikeasti arvioitavan lisän palvelutarjontaan toisivat ei-ammattimaiset kuljetuspalveluiden tarjoajat, joiden toiminta sallittaisiin, mikäli se pysyisi pienimuotoisena eli kuljetustoiminnasta saadut korvaukset eivät ylittäisi 10 000 euroa vuodessa. Tämä saattaisi yhdessä asemapaikkavaatimuksen poistumisen kanssa vaikuttaa haja-asutusalueiden taksien määrää vähentävästi.

Liikennekaari-esityksen puutteena voi pitää, että laajempi liikennejärjestelmänäkökulma ja hyvän yhdyskuntasuunnittelun peruslähtökohtana pidetty maankäytön suunnittelun ja liikennesuunnittelun yhteensovitusarve eivät tule siinä juuri esille. Esimerkiksi joukkoliikenteen suunnittelun ja muun kaupunkirakenteen suunnittelun tiivistä kytkeytymistä ei näytetä lainsäädännön muutostyössä vielä tunnistetun. Joukkoliikennejärjestelmiin sisältyy väkisin sekä taloudellisesti hyvin että huonosti kannattavia liikenneverkon osia ja nykyisen joukkoliikennelain mukainen niin sanottu PSA-suojaa saattaisi olla tarpeen jatkossakin. Muutoin on vaarana, että markkinaehtoisesti toimiva uusi liikennöitsijä hakeutuu vain kannattavimmille reiteille ja aiheuttaa kohtuutonta haittaa koko alueesta vastaavalle kilpailutetulle liikenteelle.

Liikennekaari vähentäisi merkittävästi liikennemarkkinoiden sääntelyä ja lisäisi markkinaehtoisia liikennepalveluita sekä digitalisaatiota ja uusia toimintamalleja hyödyntävän yritystoiminnan mahdollisuuksia. Keski-Suomen liitto uskoo, että hanke parantaisi mahdollisuuksia tuottaa kansalaisten ja yritysten tarvitsemia liikennepalveluita sekä toisi maakuntaan uusia yrittämisen mahdollisuuksia niin varsinaisten liikennepalveluiden tuottamisessa kuin tätä tukevassa digitaalisessa palvelutuotannossakin.

Keski-Suomen liitto

Toimisto

Tapani Mattila
vs. maakuntajohtaja

Pekka Kokki
liikenneinsinööri